Połowa równoległoboku

Joanna JASZUŃSKA

Prostokątne kartki $\mathcal{K}$ i $\mathcal{L}$, niekoniecznie o tych samych wymiarach, położono jak na rysunku 1. Czy kartka $\mathcal{L}$ przykrywa ponad połowę kartki $\mathcal{K}$?

$[\mathcal{F}]$ oznacza pole figury $\mathcal{F}$.

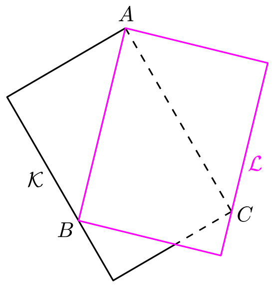

Rys. 1

W rozwiązaniu tej zagadki pomocna jest następująca obserwacja.

Twierdzenie (∗). *Jeśli punkt E należy do boku CD równoległoboku $ABCD$, to* $[ABE] = \frac{1}{2}[ABCD]$.

Dowód. Prosta przez punkt E, równoległa do odcinka AD, dzieli $ABCD$ na dwa równoległoboki (rys. 2). Trójkąt ABE utworzony jest z ich połówek. □

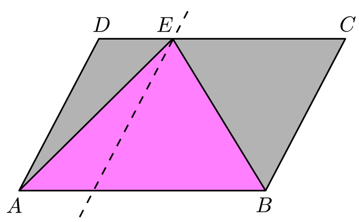

Rys. 2. Kolorowe = szare.

W zagadce o kartkach wystarczy teraz połączyć punkty B i C. Kartka $\mathcal{L}$ przykrywa cały trójkąt ABC i jeszcze kawałek kartki $\mathcal{K}$ – łącznie ponad połowę. □

1. Punkty E, F i G należą odpowiednio do boków CD, BC i DA równoległoboku $ABCD$, przy czym $BF = DG$ (rys. 3). Odcinek FG przecina odcinki AE i BE odpowiednio w punktach H i I. Wykaż, że $[AHG] + [BFI] = [EHI]$.

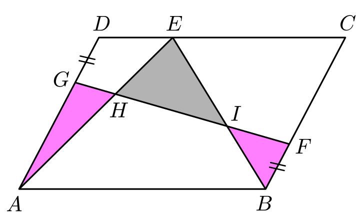

Rys. 3. Kolorowe = szare.

2. Punkt E należy do boku CD równoległoboku $ABCD$, punkt F – do boku BC. Odcinek DF przecina odcinki AE i BE odpowiednio w punktach G i H. Odcinki BE i AF przecinają się w punkcie I (rys. 4). Wykaż, że $[BFI] + [CEHF] + [DGE] = [AIHG]$.

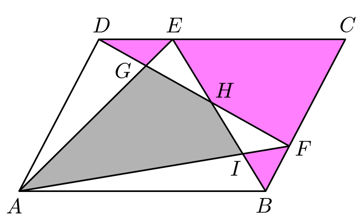

Rys. 4. Kolorowe = szare.

Twierdzenie (∗∗). *Jeśli punkt E leży wewnątrz równoległoboku $ABCD$, to* $[ABE] + [CDE] = [BCE] + [DAE]$.

Dowód. Dzielimy $ABCD$ na dwa równoległoboki prostą przechodzącą przez punkt E, równoległą do boku AB, i dla każdego z nich korzystamy z twierdzenia (∗). □

3. Wykaż, że pole dowolnego czworokąta wypukłego równe jest połowie pola równoległoboku wyznaczonego przez jego przekątne.

Rozwiązania

R1. Odcinek FG dzieli równoległobok $ABCD$ na dwie figury przystające. Wobec tego i na mocy twierdzenia (∗), mamy

$$[AHG]+[BFI]+[ABIH] = [ABFG] = \frac{1}{2}[ABCD] = [ABE] = [EHI]+[ABIH],$$

co po odjęciu od obu stron $[ABIH]$ daje tezę. □

R2. Korzystając dwukrotnie z twierdzenia (∗), otrzymujemy

$$[BFI]+[CEHF]+[DGE]+([ABI]+[EGH]) = [ABCD]-[DAF] = \frac{1}{2}[ABCD] = [ABE] = [AIHG] + ([ABI] + [EGH]),$$

co po odjęciu od obu stron $[ABI] + [EGH]$ daje tezę. □

R3. Rozwiązanie, a przy okazji inny dowód twierdzenia (∗∗), na rysunku 5. □

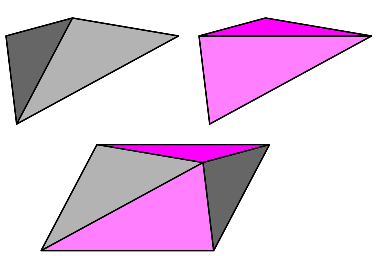

Rys. 5. Kolorowe = szare.

Zadania domowe

4. Dany jest równoległobok $ABCD$ oraz punkt E należący do boku BC. Przez punkt D prowadzimy prostą k równoległą do prostej AE. Na prostej k obieramy takie punkty K, L, że czworokąt $AEKL$ jest równoległobokiem. Udowodnij, że równoległoboki $ABCD$ i $AEKL$ mają równe pola.

5. W sytuacji z zadania 2 (rys. 4), wykaż, że $[ABI] + [EGH] = [DAG] + [FHI]$.

6. Punkt E należy do boku AB równoległoboku $ABCD$, punkt F – do boku CD. Odcinki AF i DE przecinają się w punkcie G, odcinki BF i CE przecinają się w punkcie H. Wykaż, że

(a) $[DAG] + [BCH] = [EHFG]$,
(b) $[AEG] + [BHE] = [CFH] + [DGF]$.

Zadanie 4 pochodzi z IV Olimpiady Matematycznej Gimnazjalistów, a rysunek 5 z książki *When Less is More*, C. Alsina i R. Nelsen, MAA 2009.